

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΜΕΤΑΞΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Π Ρ Ω Τ Ο Κ Ο Λ Λ Ο   Σ Υ Ν Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α Σ
Σ Τ Ο Ν Τ Ο Μ Ε Α Τ Ο Υ Π Ρ Ο Σ Κ Υ Ν Η Μ Α Τ Ι Κ Ο Υ Τ Ο Υ Ρ Ι Σ Μ Ο Υ
Μ Ε Τ Α Ξ Υ

Τ Ο Υ Υ Π Ο Υ Ρ Γ Ε Ι Ο Υ Τ Ο Υ Ρ Ι Σ Μ Ο Υ Κ Α Ι Τ Η Σ Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α Σ Τ Η Σ Ε Λ Λ Α Δ Ο Σ

Το Υπουργείο Τουρισμού εκπροσωπούμενο από την Υπουργό Τουρισμού, κα. Όλγα Κεφαλογιάννη και η Εκκλησία της Ελλάδος, δια του Συνοδικού Γραφείου της Αναπτύξεως των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, εκπροσωπούμενο από τον Πρόεδρο αυτού Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δωδώνης κ. Χρυσόστομο (αποκαλούμενα εφεξής ως «*τα Συμβαλλόμενα Μέρη*»), αναγνωρίζοντας ότι ο Τουρισμός αποτελεί τον βασικό πυλώνα του πολιτισμού, της ιστορίας, των ηθών και εθίμων του τόπου, και της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, και εκφράζοντας τη βούλησή τους να ενδυναμώσουν τις δραστηριότητες του προσκυνηματικού τουρισμού, δημιουργώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις,

Δ η λ ώ ν ο υ ν

την κοινή τους πρόθεση να προωθήσουν περαιτέρω **τη διμερή συνεργασία της Εκκλησίας και της Πολιτείας** και στον τομέα του Τουρισμού και για τον σκοπό αυτό συμφωνούν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Γενικό Πλαίσιο Συνεργασίας

A. Το Υπουργείο Τουρισμού είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος δημόσιος φορέας της χώρας που χαράσσει την τουριστική πολιτική της, και ταυτόχρονα φροντίζει για την ανάπτυξη, την προβολή και προώθηση του Ελληνικού Τουρισμού, έχοντας ως στόχο τη συνέργια των δράσεων μεταξύ των φορέων ευρύτερου δημόσιου τομέα, αλλά και του ιδιωτικού, για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των τουριστικών πόρων της χώρας μας.

B. Η Εκκλησία της Ελλάδος δια των Ιερών Μητροπόλεων Αυτής και διά του Συνοδικού Γραφείου της Αναπτύξεως των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων έχει υπό την ποιμαντική διοίκηση και νομική ευθύνη και αρμοδιότητα της, και διαχειρίζεται τους σημαντικούς θρησκευτικούς πόρους της χώρας μας που αποτελούν την κληρονομιά της (π.χ. *Ιερούς Ναούς, Ιερές Μονές Ιερά Προσκυνήματα, Ιερά Λείψανα, Κειμήλια και άλλα είδη ευσεβείας, με ιδιαίτερο πολιτιστικό, αρχιτεκτονικό, ιστορικό και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον για τον Έλληνα αλλά και τον αλλοδαπό επισκέπτη*), οριοθετώντας ως εκ τούτου μια μοναδική τουριστική θεματική ενότητα η οποία εμπλουτίζει το ήδη υπάρχον τουριστικό προϊόν της Πατρίδας μας, που, εφόσον συνεχίζεται να αναπτύσσεται σωστά και ολοκληρωμένα, θα αποφέρει θετικά αποτελέσματα για την οικονομία της χώρας και την κοινωνία των πολιτών.

Η Εκκλησία, δεν κρατάει τους χώρους της αυτούς κλειστούς και διαθέσιμους μόνο για τους πιστούς της, αλλά **ανοικτούς και προσβάσιμους σε όλους**, έχοντας όμως δια τούτο πάντοτε ως όρους και προϋποθέσεις, τις αρχές του **σεβασμού της ιερότητας και μοναδικότητας του χώρου, της κοσμιότητας και της ευπρεπειας αυτών**. Η Εκκλησία ακόμα φρονεί ότι για τους συμμετέχοντες, συνειδητά ή μη, ο σκοπός των προσκυνηματικών εξορμήσεων και περιηγήσεων σε τόπους αγίους, περικλείει τις περισσότερες φορές την υπέρβαση της καθημερινότητας, την ψυχική ανάταση και την κατάνυξη, την αναζήτηση δηλ. του Θεού, όπου ο κάθε άνθρωπος «**μαζί με την αναψυχή είναι σίγουρο ότι θα βοηθηθεί και στην αναζήτηση της ψυχής του**». Στους ιερούς αυτούς τόπους είναι επίσης δυνατόν, εάν οι επισκέπτες το επιθυμούν, να απολαύσουν και πνευματική θεραπεία και να αναγεννηθούν σωματικά και ψυχικά ως και να αποκτήσουν ψυχοσωματική ευεξία.

Γ. Οι δραστηριότητες του τουρισμού Θρησκευτικών ενδιαφερόντων περιλαμβάνουν, εκτός από αυτό καθ' εαυτό το προσκυνηματικό ταξίδι, και τις τουριστικές διαστάσεις της πολιτιστικής επίσκεψης σε θρησκευτικά μνημεία και τόπους, την συμμετοχή στις διάφορες εκφράσεις της λατρευτικής ζωής του χώρου, όπου αυτό μπορεί να είναι δυνατόν και επιτρεπτό, αλλά και την συμμετοχή ή παρακολούθηση άλλων συναφών δραστηριοτήτων (π.χ. Συνέδρια, Συμπόσια, Ημερίδες, Κατασκηνώσεις, Εκπαιδευτικά Προγράμματα, Επιστημονική Έρευνα, Εκδηλώσεις Τεχνών, κλπ.).

Άρθρο 2

Στόχοι συνεργασίας

Πρόθεση και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη είναι **η προστασία, η ανάδειξη, η προβολή και η προώθηση** της αναγνωρισιμότητας και επισκεψιμότητας, των ιερών μνημείων, τόπων, περιοχών, προσκυνημάτων και κειμηλίων, του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και της θρησκευτικής και λατρευτικής εν γένει ζωής, με σκοπό:

- την ανάδειξη και διατήρηση των θρησκευτικών και λατρευτικών στοιχείων της Χώρας
- την προσέλκυση και ανάπτυξη των ταξιδιών θρησκευτικού ενδιαφέροντος
- την συνεχή βελτίωση της γενικότερης τουριστικής εικόνας της χώρας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό,
- την αύξηση και η επιμήκυνση της περιόδου επισκεψιμότητας
- και, τελικά, την παροχή στους επισκέπτες των βέλτιστων υπηρεσιών

Άρθρο 3

Ειδικό Πλαίσιο - Υλοποίηση συνεργασίας

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα καταρτίσουν από κοινού ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσεων Ανάδειξης, Προώθησης και Προβολής των ως άνω στόχων. Το Σχέδιο θα υλοποιείται στο πλαίσιο των διαθέσιμων οικονομικών πιστώσεων. Οι κοινές δράσεις αποβλέπουν στην αύξηση της τουριστικής ζήτησης προσκυνηματικού τουρισμού, και συναφών δραστηριοτήτων, με στόχο αγορές-δεξαμενές για τον Ελληνικό Τουρισμό, που θα συμφωνηθούν από κοινού.

Άρθρο 4

Πεδία συνεργασίας

Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα ενθαρρύνουν την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και πρακτικής εμπειρίας, των πληροφοριών και των στατιστικών στοιχείων που θα έχουν στη διάθεσή τους, καθώς και την από κοινού έκδοση σχετικών επιστημονικών μελετών.

Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα συνεργαστούν για την προστασία, ανάδειξη, προβολή και προώθηση των ιερών μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, ως και της ευρύτερης περιοχής, καθώς επίσης και για την παραγωγή και την προώθηση, μέσω της ανταλλαγής προγραμμάτων, κατάλληλου και εξειδικευμένου προωθητικού και διαφημιστικού υλικού, εκδόσεων, ταινιών, και άλλων σύγχρονων και καινοτόμων επικοινωνιακών μέσων, σύμφωνα με τους αντίστοιχους Νόμους και Κανονισμούς της Χώρας, και πιο συγκεκριμένα :

- **Η Εκκλησία της Ελλάδας διά του Συνοδικού Γραφείου, και το Υπουργείο Τουρισμού,** είτε σε συνεργασία, είτε μεμονωμένως - θα προβούν καταρχήν στην καταγραφή των σημαντικότερων προσκυνηματικών μνημείων και θρησκευτικών προορισμών, με τις απαραίτητες χρηστικές πληροφορίες, που θα συμφωνηθούν από κοινού.

- **Το Υπουργείο Τουρισμού** θα μεριμνήσει για την ανάρτηση του ανωτέρω πληροφοριακού υλικού, συμπεριλαμβανομένων και όλων των σχετικών χρηστικών πληροφοριών, στο διαδίκτυο, και σε συνεργασία με τα νομικά πρόσωπα και τους οργανισμούς που εποπτεύει, και το **Συνοδικό Γραφείο** αντιστοίχως θα μεριμνήσει για την δημιουργία υπερ-συνδέσμου (link), ως προς το ως άνω πληροφοριακό υλικό, στην επίσημη ιστοσελίδα της Εκκλησίας της Ελλάδος.
- **Τα Συμβαλλόμενα Μέρη** θα επιμεληθούν το ανωτέρω υλικό για την παραγωγή, προβολή, ανάδειξη και κυκλοφορία θεματικών εκδόσεων, οδηγών και φυλλαδίων (οπτικοποίηση /παραγωγή DVD και άλλων), στην ελληνική και σε άλλες γλώσσες. Επίσης θα υποστηρίξουν την προώθηση του υλικού σε διαδικτυακά ειδικευμένα sites και ιστότοπους που συνεισφέρουν στην γενικότερη ανάδειξη, ανάπτυξη και προβολή, των δραστηριοτήτων του προσκυνηματικού τουρισμού.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα εξετάζουν επίσης τις δυνατότητες και τις σκοπιμότητες της **αμοιβαίας** συμμετοχής σε τουριστικές εκδηλώσεις που θα διοργανώνονται είτε από το κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος είτε από τρίτους (συνέδρια, τουριστικές εκθέσεις, θεματικές εκδηλώσεις, και άλλα γεγονότα), στην Ελλάδα και σε χώρες ή περιοχές «δυνητικών επισκεπτών». Επίσης, κατά τακτά χρονικά διαστήματα θα προσκαλούνται δημοσιογράφοι (εκκλησιαστικού, τουριστικού, εκπαιδευτικού και ελεύθερου ρεπορτάζ) καθώς και επαγγελματίες του τουρισμού, με σκοπό την προβολή των ανωτέρω.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα συνεργάζονται για τις κοινές προγραμματισμένες δράσεις, με στόχο την εκτενέστερη και πολύπλευρη προβολή του προσκυνηματικού τουρισμού, κατά περίπτωση, με τα συναρμόδια Υπουργεία, τις κατά τόπους Πρεσβείες της Ελλάδος, τα Γραφεία Εξωτερικού του Ε.Ο.Τ., τις Περιφέρειες, τους Ο.Τ.Α., τα διάφορα επαγγελματικά τουριστικά όργανα, ενώσεις και φορείς (όπως ΞΕΕ, ΣΕΤΕ, ΗΑΤΤΑ, ΠΟΞ, ΣΕΕΔΔΕ, ΓΕΠΟΕΤ, ΠΟΔΙΞ, κ.α.), και άλλους συναρμόδιους φορείς και οργανισμούς, εντός και εκτός Ελλάδος.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα μεριμνήσουν για την εκπαίδευση και κατάρτιση, την διάχυση και αξιολόγηση γνώσεων, σε στελέχη των Συμβαλλομένων Μερών, καθώς και σε στελέχη και προσωπικό τουριστικών επιχειρήσεων, ξεναγούς και άλλους εργαζόμενους που θα ασχολούνται με τις δραστηριότητες και του προσκυνηματικού τουρισμού.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν την δημιουργία ικανοποιητικών υποδομών πρόσβασης προς τα θρησκευτικά μνημεία, την κατασκευή - κατά περιοχή θρησκευτικού προορισμού - νέων καταλυμάτων, και την ανακαίνιση αυτών, καθώς και την ανάπτυξη των πάσης φύσεως συναφών υποστηρικτών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, τηρώντας πάντοτε τις αρχές της αειφορικότητας, τους κανονισμούς και τις αρχές της προστασίας του φυσικού πλούτου και του περιβάλλοντος, σεβόμενοι τις ιδιαιτερότητες και τον υπάρχοντα χαρακτήρα του φυσικού τοπίου του κάθε θρησκευτικού χώρου.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν πρωτοβουλίες και δράσεις για την διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής παράδοσης των λατρευτικών δηλαδή ηθών και εθίμων, συμπεριλαμβανομένων και των θρησκευτικών και μοναστηριακών ειδικών κατά περίπτωση διατροφικών συνηθειών.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές θα επιμελούνται για την διευκόλυνση, κατά περίπτωση, των επισκεπτών – προσκυνητών σχετικά με την έκδοση ταξιδιωτικής αδειας διακίνησης (βίζας), όπου αυτή απαιτείται, ως και την διακίνηση εντός της Ελλάδος των οργανωμένων ομάδων προσκυνητών – επισκεπτών.
- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα συνεργάζονται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, και θα συμμετέχουν, κατά περίπτωση, σε συναντήσεις, συνέδρια και φόρα των διεθνών θρησκευτικών και μη, οργανισμών, με ενδιαφέρον ή δραστηριότητα στον τουρισμό, καθώς και των εξειδικευμένων διεθνών τουριστικών οργανισμών.

- Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** θα ενθαρρύνουν τη συνεργασία και τις δραστηριότητες όλων των αρμοδίων φορέων, τουριστικών και άλλων επιχειρήσεων, είτε του δημόσιου είτε του ιδιωτικού τομέα, για την επίτευξη των στόχων του παρόντος.

Άρθρο 5 **Συντονισμός**

Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** αναλαμβάνουν επίσης να ενημερώνουν αλλήλους και να συμβάλλουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, στην επιτυχή υλοποίηση σχετικών υπογραφέντων ή υπογραφομένων συμφώνων ή συνεργασιών.

Τα **Συμβαλλόμενα Μέρη** για την διασφάλιση της ομαλής συνεργασίας θα ορίσουν άμεσα με την υπογραφή του παρόντος, Κοινή Συντονιστική Επιτροπή, η οποία θα αποτελείται για το μεν Υπουργείο Τουρισμού, από τον Γενικό Γραμματέα αυτού και τρία (3) μέλη που θα ορίζονται από την Υπουργό Τουρισμού, για το δε Συνοδικό Γραφείο, από τον Γραμματέα αυτού και τρία (3) μέλη που θα ορίζονται από τον Πρόεδρο αυτού.

Η **Κοινή Συντονιστική Επιτροπή** θα είναι αρμόδια για την σύνταξη και παρακολούθηση της υλοποίησης του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσεων Ανάδειξης, Προώθησης και Προβολής του Άρθρου 3, θα εισηγείται ειδικές δράσεις, θα συντονίζει, όπου χρειάζεται, την ομαλή διεξαγωγή όλων των αναφερόμενων στο **Άρθρο 4** δράσεων, των ενεργειών των διαφόρων πεδίων συνεργασίας, και θα εισηγείται τις αναθεωρήσεις ή τροποποιήσεις του ως άνω Σχεδίου Δράσεων.

Άρθρο 6 **Λοιπές διατάξεις**

Το παρόν Πρωτόκολλο μπορεί να τροποποιηθεί με την αμοιβαία γραπτή συναίνεση των Συμβαλλομένων Μερών.

Το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία της υπογραφής από τα δύο Συμβαλλόμενα Μέρη.

Οποιαδήποτε διαφωνία ή διαφορά που τυχόν προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου, θα διευθετείται μέσω άμεσων διαβουλεύσεων και διαλόγου μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών.

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη εκφράζουν δια της υπογραφής του παρόντος την αδιάπτωτη βούληση τους να δώσουν περαιτέρω ώθηση στον προσκυνηματικό τουρισμό και τις συναφείς με αυτόν δραστηριότητες.

Σε πίστωση των ανωτέρω, τα Συμβαλλόμενα Μέρη, υπογράφουν το παρόν σε δύο αντίτυπα, όπως παρακάτω φαίνεται.

Αθήνα, Τρίτη 15η Ιανουαρίου 2013

Για το Υπουργείο Τουρισμού

Όλγα Κεφαλογιάννη
Υπουργός

Για την Εκκλησία της Ελλάδος

† **Ο Δωδώνης Χρυσόστομος**
Πρόεδρος του Συνοδικού Γραφείου
των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων

